

La plaça de la fonologia a l'escòla (encastre institucional)

La fonologia dens los programas oficials

En seteme 2015, los navèths programas de l'escòla mairau que son intrats en vigor. Que tornan definir los objectius de l'escòla mairau a traves 5 domenis d'aprentissatge en afirmar la plaça màger de l'aquisicion deu lengatge com biais d'escaduda per tots. Los programas qu'insiten sus la ligason lengatge escrit/lengatge orau en precisar que « *l'estimulacion e l'estructuracion deu lengatge orau e l'entrada progressiva dens la cultura de l'escrit que constitueishen las prioritats de l'escòla mairau e concernan l'ensemble deus domènis¹* ».

La fonologia dens los programas 2015 de l'escòla mairau.

Domèni 1 : mobilizar lo lengatge dens totas las soas dimensions	
objectiu orau : Començar de soscar sus la lenga e aquesir ua consciéncia fonologica.	objectiu escrit : Descubrir lo principi alfabetic
Domèni deu sòcle comun : domèni 1 : lo lengatge tà pensar e comunicar domèni 2 : los metòdes e apèrs tà apréner	
Competéncias esperadas en fin de cycle <ul style="list-style-type: none">- S'exprimir dens un langatge sintaxicament correct e précis.- Practicar divers usatges deu langatge orau : contar, descríver, evocar, explicar, questionar, prepausar solucions, discutir un vejaire.- Compréner textes escrits shens auta ajuda que le langatge entenut.- Manifestar ua curiositat cap a l'escrit. Poder tornar díser los mots d'ua frasa escripta apres sa lectura per l'adulte, los mots du titól conegut d'un libe o d'un tèxte.- Participar verbaument a la produccion d'un escrit. Saber que n'escrivem pas tau com parlam.- Reperar regularitats dens la lenga a l'orau.- Diser de memòria e d'un biais expressiu mantuas comptinas e poesias.- Manipular sillabas.- Discriminar sons (sillabas, sons-vocaus ; quauques sons-consonantas manca las consonantas oclusivas).- Reconéisher las letras de l'alfabet e conéisher las correspondancias enter los tres biais d'escríver : cursiva, script, capitaus d'estamparia. Copiar a l'ajuda d'un clavièr.- Escríver son petit nom en escritura cursiva, shens modèl.- Escríver sol un mot en utilizar letras o grops de letras tirats deus mots coneguts.	
Explèitacion pedagogica e elements de progressivitat	

1 Bulletin officiel spécial n°2 du 26 mars 2015 © Ministère de l'éducation nationale, de l'enseignement supérieur et de la recherche, www.education.gouv.fr

Lengatge orau

Començar de soscar sus la lenga (petita seccion – mejana seccion)

• A partir de 3-4 ans, los mainatges que son capables de préner recul e d’aver consciéncia deus esfôrçs de har tà mestrear ua lenga. A partir d’aqueth moment, que son capables de har esfôrçs solets e intencionaus tà mestrear la lenga.

Activitats preconizadas² :

- **activitats de vocabulari**
- **activitats sus la sintaxa e las unitats sonòras de la lenga.**

L’aquisicion e lo desvelopament de la consciéncia fonologica (grana seccion)

• Tà poder léger e escrïver, los mainatges que deveràn realizar duas granas aquisicions :

- 1- identificar las unitats sonòras qu’emplegam quan parlam (**consciéncia fonologica**)
- 2- compréner que l’escritura ei un còde qui permet de transcrïver sons (**principi alfabetic**)

Activitats preconizadas :

- **manipular los sons**
- **dissociar los sons**
- **reperar los sons identics**
- **reperar los sons diferents**

• Tà poder s’interessar a las sillabas e aus fonèmas, que cau que los mainatges e’s destaquen deu sens deu mot. L’unitat la mei aisida a percéver qu’ei la sillaba.

Activitats preconizadas :

- **identificar las sillabas**
- **isolar las sillabas**
- **reperar lo mei petit element qui entra dens la composicion de la sillaba (fonèma)**

Los sons-vocaus que son mei aisits a percéver que los sons-consonantas e que constitueishen a còp sillabas ; atau que cau començar de tribalhar dab los sons-vocaus (shens los identificar tots o shens estremar quauques sons-consonantas los mei accessibles).

• Tà desenvelopar la consciéncia fonologica, lo regent qu’entraïna los mainatges a descompausar volontarament çò qui entenen en sillabas orau.

Activitats preconizadas :

- **trucar ua seguida sonòra**
- **descopar oraument mots coneguts en sillabas**
- **escambiar las sillabas d’un mot**

Aquestes jòcs fonics que’s pòden har en gran grop mes qu’ei conselhat de fovorisar l’organizacion en petits grops taus mainatges qui participan pauc o qui an dificultats en gran grop. A partir de la GS, lo regent que dèu consacrar sesilhas bracas d’un biais regular ad aquestes jòcs, en particular dab los mainatges qui ne progressan pas en escritura.

Explèitacion pedagogica e elements de progressivitat

Lengatge escrit

² Totas las activitats preconizadas dens aqueth document que son miadas shens supòrt materiau, ni escrit ni imatjat.

Descobrir lo principi alfabetic (mejana seccion - grana seccion)

• L'ua de las condicions tà apréner a léger e a escrïver qu'ei d'aver descobert lo principi alfabetic segon lo quau l'escriut que còda en gran partida, non pas directament lo sens mes l'orau (la sonoritat) de çò que disem. Tot au long de las tres annadas de mairau, los mainatges que van descobrir aqueth principi (es a díser compréner la relacion letras/sons) e començar de l'emplegar. La tòca qu'ei aqui la descoberta d'aqueth principi e non l'aprentissatge sistematic de las relacions enter las fòrmas oraus e escriutas.

Atau la progressivitat de l'ensenhament a l'escòla mairau que necessita de començar per l'escriutura. Los mainatges qu'an besonh de véder quin se hè la transformacion d'ua paraula en escriut (importància de la relacion qui va de l'orau cap a l'escriut). Lo camin invèrse, qui va de l'escriut cap a l'orau que's hè mei tard (CP) quan los mainatges e començan d'apréner a léger. Aquera activitat d'escriutura que's pòt har unicament se, en medish temps, lo mainatge desvelòpa ua consciéncia fonologica en estar capable d'identificar las unitats sonòras de la lenga. La descoberta deu principi alfabetic que ren possible la produccion d'escriuts autonòmes en fin d'escòla mairau pr'amor qu'ei associada a saber complèxes e a naveths saber-har

Activitats preconizadas :

- dictada a l'adulte
- descobrir las fonccions de l'escriut
- manipular las unitats non-signifiantas de la lenga tà produsir abiletats utilizadas quan los mainatges ensajan d'escriver
- A partir de la MS : iniciacion aus traçats de l'escriutura
- descobrir las correspondàncias enter las tres escituras (cursiva, script e capitau d'estamperia)

L'escriutura autonòma qu'ei l'arribada au cap d'aquestes diferents aprentissatges e descobertas.

En seteme 2016 los navèths programas de l'escòla primaria que son entrats en vigor. La fonologia qu'i ei tribalhada essenciaument en cicle 2 dab los nivèus CP-CE1 en ligam dab l'aprentissatge de la lectura.

La fonologia dens los programas 2016 de l'escòla primaria.

Cicle 2 : CP-CE1-CE
<u>Domèni deu sòcle comun :</u> domèni 1 : lo lengatge tà pensar e comunicar domèni 2 : los metòdes e apèrs tà apréner domèni 5 : las representacions deu monde e l'activitat umana
<u>ensenhament :</u> lenga – compreneson de l'escriut
<u>Competéncias esperadas en fin de cicle</u> - Identificar mots rapidament : decodar aisidament mots desconeguts regulars, reconéisher mots frequents e de mot irregulars memorizats. - Léger e compréner textes adaptats a la maturitat e a la cultura escolara deus eslhèves. - Léger a votz hauta dab fluiditat, apres preparacion, un tèxte d'ua miei-pagina ; participar a une lectura dialogada apres preparacion.
<u>ensenhament :</u> escritura
- Copiar o transcriver, dens ua escritura lisibla, un tèxte d'ua detzena de linhas en respectar la ponctuacion, l'ortografia e en suenhar la presentacion. - Redigir un tèxte d'environ ua miei-pagina, coerent, organizat, ponctuat, pertinent per rapòrt a la visea e au destinatàri. - Melhorar ua produccion, mei que mei l'ortografia, en tiéner compte d'indicacions.
<u>Coneishénça e competéncias associadas</u>
Identificar mots de mei en mei aisidament (<i>ligam dab l'escritura : decodatge associat a l'encodatge</i>). - Discriminacion auditiva fina e analisi deus constituents deus mots (consciéncia fonologica). - Discriminacion visuau e coneishénça de las letras. - Correspondància grafòfonologicas ; combinatòri (construccion de las sillabas simples e complexas). - Memorizacion deus composantes deu còde.

- Memorizacion deus mots frequents (mei que mei en situacion escolara) e irregulars.

Copiar d'un biais expèrt (*ligam dab la lectura*).

- Mestreja deus gestes de l'escritura cursiva hèits dab ua vitessa e ua seguretat creishenta.
- Correspondàncias enter diversas escrituras de las letras tà transcriver un tèxte (balhat en script e copiat en cursiva, o l'inverse per ua copia au clavièr).
- Estrategias de copia tà despassar la copia letra a letra : presa d'indicis, memorizacion deus mots o grops deus mots.
- Lectura (tornar léger tà verificar la conformitat).
- Manejament deu tractament de tèxte per la mesa en pagina de tèxtes bracs.

